

denten van de gerechtshoven en de rechtbanken ondertekend zou worden. Een toeval wilde dat dezen hun handtekeningen moesten plaatsen tussen 1 en 5 mei – juist in de dagen waarin de April-Meistakingen bloedig neergeslagen werden en het standrecht afgekondigd was. Hiermee zal dan wel samenhangen hebben dat er onder de elf presidenten en vice-presidenten der gerechtshoven slechts twee waren¹ en onder de veertig presidenten en vice-presidenten der rechtbanken slechts vijf² die het adres ondertekenden.

Ook de Hoge Raad protesteerde, maar het protest (men had grote moeite, het over de bewoordingen eens te worden) werd eerst eind juni aan Seyss-Inquart toegezonden. Er stond in te lezen dat Viehoff en Wedeven uitsluitend in gewetensnood gehandeld hadden en dat de ondertekenaars 'mit grosser Besorgnis' van het aan hen verleende ontslag kennisgenomen hadden.³ Het was een zwak stuk. Van Loon die zijnerzijds begin mei in een brief aan Wimmer 'Protest' aangetekend had tegen Seyss-Inquarts ingreep in de rechterlijke macht en er op aangedrongen had dat Viehoff en Wedeven in hun ambt hersteld zouden worden⁴, weigerde het te ondertekenen (vermoedelijk mede omdat hij elke collectieve actie afkeurde) en één van de 'foute' figuren die door Seyss-Inquart in de Hoge Raad benoemd was, ondertekende evenmin; alle overige raadsheren en de vice-president prof. Taverne ondertekenden wèl, samen met de procureur-generaal en de griffier.

★

Laat ons terugzien.

Dat het opzenden van gevangenen uit Ommen naar Heerte beëindigd werd, is geen gevolg geweest van de beroering binnen de rechterlijke macht. Toen die beroering eind februari '43 tot het *Reichskommissariat* doordrong, werden al enkele maanden lang geen gevangenen meer naar Heerte gestuurd. Het moge dan waar zijn dat Wimmers ambtenaar die eind september '42 het kamp in Heerte inspecteerde, er niet in geslaagd was, een beeld te krijgen van hoe het daar toeging – de deerlijk mishandelde gevangenen die later in dat jaar uit Heerte naar Ommen terugkeerden, spraken al

¹ Mr. A. J. Vliegthart (Den Bosch) en mr. dr. J. A. G. baron de Vos van Steenwijk (Arnhem). ² Mr. A. J. Ellens (Almelo), mr. A. S. Rueb (Den Haag), jhr. mr. E. J. Strick van Linschoten (Haarlem), mr. C. W. Thöne (Amsterdam, vice-president) en mr. H. de Bie (Rotterdam, vice-president). ³ Brief, 22 juni 1943, aan Seyss-Inquart (*VuJ, HA Justiz*, 17 c). ⁴ Brief, 6 mei 1943, van J. van Loon aan Wimmer (Doc I-1077, a-9).